

**Discursul premierului Dacian Cioloș la cea de-a - XIX- a sesiune ordinară
a Adunării Generale a Asociației Comunelor din România Conferința Asociației
Comunelor din România - ACoR**

Mă regăsesc din nou în fața dumneavoastră, de data aceasta într-o nouă calitate, dar cu același interes pentru evoluția și dezvoltarea satului românesc.

Îmi doresc să folosesc acest mandat pentru a aborda câteva teme care ar trebui să vină în întâmpinarea acestui proces. Sper să găsim ecou la dumneavoastră pe aceste câteva teme, chiar dacă, an electoral fiind, aceia dintre dumneavoastră care intenționați să candidați pentru un nou mandat veți avea preocupări specifice comunității dumneavoastră.

Nădăjduiesc însă ca Pachetul anti-sărăcie și de incluziune socială pe care tocmai l-am lansat să trezească atenția dumneavoastră, întrucât rolul pe care îl puteți juca pentru utilizarea multora dintre cele 47 de măsuri este determinant pentru potențialii beneficiari.

Din acest pachet, deja urmărim modul în care se organizează dosarele sociale și distribuția tichetelor sociale pentru grădinițe. Este important ca dumneavoastră să mobilizați resurse pentru a beneficia de această oportunitate. A duce copiii nevoiași la grădiniță este o garanție că apoi vor rămâne în școală și veți avea tineri bine educați. Colaboratorii mei mi-au spus de cazul comunei Slobozia Bradului, unde, din 850 de copii între 3 și 6 ani, doar 145 erau înscriși la grădiniță. După ce s-a dus vestea despre acest Program s-au mai înscris 540. Domnul primar și doamna directoare au organizat spații pentru noi grupe de grădiniță, au găsit soluții și vreau să le mulțumesc personal pentru ceea ce fac: lucrăm împreună, guvern și oamenii de la fața locului, pentru viitorul nostru.

Intenționăm, totodată, să revedem Programul Național pentru Dezvoltare Locală pentru a-i asigura mai multă eficiență și adaptabilitate la nevoile reale ale comunităților, precum și mai multă compatibilitate și corelare cu ceea ce putem finanța prin fonduri europene. Cu siguranță domnul vicepremier Dâncu o să vă spună mai multe despre aceste lucruri.

Astăzi, însă, aș vrea să profit de această ocazie pentru a dezvolta o altă temă importantă pentru programul nostru de guvernare și pentru care experiența și opinia dumneavoastră contează mult.

Consolidarea și creșterea eficienței administrației publice locale sunt obiective ale Guvernului, pe care dorim să le abordăm cu responsabilitate într-o perspectivă de câțiva ani. Multe lucruri nu se pot face în acest domeniu într-un an, dar se pot pregăti schimbări importante.

Sunt 3 aspecte importante cărora trebuie să începem să le găsim soluții durabile, echitabile și eficiente – ele trebuie abordate deschis, curajos și din timp.

În primul rând este vorba de **problema fragmentării administrației publice locale**, în special în mediul rural: avem multe unități administrativ-teritoriale sărace, cu populație

foarte redusă, cu cheltuieli de funcționare mari, fără resurse și care nu pot oferi populației decât servicii publice de o calitate scăzută și cu costuri foarte mari.

Acești fenomen de fragmentare se întâlnește și la nivel regional: consiliile județene își urmăresc în general strict funcțiile și interesele lor teritoriale, sunt unități administrativ-teritoriale prea mici pentru a impulsiona decisiv dezvoltarea economică dintr-o anumită zonă. Consiliile de Dezvoltare Regională nu reușesc să-și îndeplinească menirea pentru care au fost create, în aceste condiții de abordare teritorială fragmentată.

În al doilea rând, avem probleme serioase de coordonare și integrare a diferitelor programe de dezvoltare, finanțate din fonduri naționale sau europene, la toate nivelurile: local, județean, regional, național. Eforturile și resursele se împart într-o mulțime de proiecte izolate, ne-corelate, al căror efect asupra dezvoltării economice și edilitare este limitat, datorită calității scăzute sau a lipsei consumatorilor sau utilizatorilor. Acest lucru se întâmplă în cazul multor drumuri, sisteme de apă și canalizare sau școli.

Această problemă este legată atât de modul în care au fost elaborate programele de investiții din fonduri naționale și europene, cât și de coordonarea deficitară la nivel regional sau local, determinată în special de fragmentare și de lipsa obișnuinței și a reflexului de a lucra împreună. Totodată, trebuie să ne gândim și la perspectiva de după 2020, când filozofia programelor europene va pune un accent major pe dezvoltarea de proiecte competitive – trebuie să fim pregătiți pentru această provocare, să avem o administrație locală și regională cu o capacitate administrativă și financiară adecvată.

În al treilea rând este problema resurselor financiare pe care le are la dispoziție administrația publică locală: venituri proprii reduse – multe autorități locale se bazează aproape exclusiv pe diferitele tipuri de transferuri. Aceste transferuri sunt alocate de multe ori ne-transparent, după preferințe politice sau alte criterii decât nevoia reală, nivelul de dezvoltare economică sau calitatea proiectelor depuse. De asemenea, există riscul foarte serios ca multe din obiectivele realizate cu bani europeni să se degradeze sau să nu producă serviciile pentru care au fost realizate din lipsa resurselor pentru cheltuielile de operare și întreținere. Aici riscăm nu doar să trebuiască să rambursăm UE acele fonduri, dar și să pierdem oportunități de dezvoltare reală, nu este vorba doar de a absorbi pe hârtie niște bani.

Cum putem să abordăm aceste probleme în perioada imediat următoare astfel încât să identificăm cele mai bune soluții pe care să le aplicăm în următorii 3-4 ani? Soluțiile pe care le vom propune trebuie foarte bine fundamentate, cu diferite alternative care să fie discutate public în mod serios și responsabil, dincolo de interese electorale sau interese pe termen scurt, și trebuie să fie bazate pe informații corecte și detaliate.

În ceea ce privește **fragmentarea**, soluțiile pot gândite pe termen mai scurt sau pe termen mediu și într-o anumită evoluție.

- Putem, **în primul rând, să perfecționăm asocierile inter-comunale**, pe modelul GAL-urilor de astăzi, prin introducerea unor forme asociative de drept public – care să poată fi instituții publice și ordonatori de credite. Astfel va fi mult ușurat managementul acestor asocieri, furnizarea serviciilor publice va deveni mai eficientă, cadrul instituțional va fi mai stabil și mai clar.

- **În al doilea rând, s-ar putea face fuziunea voluntară a unităților administrativ teritoriale** pe baza unor criterii geografice (distanța față de centrul noii comune), de suprafață, populație, nivel de dezvoltare economică. Aceste fuziuni voluntare pot apoi deveni definitive și pot fi sprijinite prin stimulente financiare: programe de investiții sau alocări de transferuri de la bugetul central.
- **În ultima fază**, pe baza practicii și experienței obținute prin utilizarea primelor alternative, se poate trece la **fuziunea normativă**. La finalul procesului, ar trebui să nu mai avem entități ce furnizează servicii publice la mai puțin de 3000/5000 de locuitori. Toate aceste alternative trebuie detaliate și fundamentate corespunzător și discutate sincer și constructiv.
- De asemenea, **considerăm că o continuare a procesului de descentralizare, prin transferul de noi responsabilități și a resurselor necesare către autoritățile locale**, se poate face numai după ce problema fragmentării a fost rezolvată în mod durabil.

Ar trebui să relansăm și **dezbaterea privind regionalizarea**, astfel încât să contribuim major la rezolvarea problemei fragmentării și a lipsei de coordonare la nivel inter-județean. Și în acest domeniu trebuie să avem o dezbatere profesionistă, obiectivă și deschisă asupra alternativelor, a avantajelor și dezavantajelor fiecăreia. Există cel puțin 3-4 alternative pe care le putem detalia și fundamenta pe baza unor date cuprinzătoare:

- ✓ Asocieri de drept public între mai multe județe pentru a putea dezvolta proiecte cu un impact interjudețean adevărat.
- ✓ Regiuni administrative create pe structura regiunilor de dezvoltare din prezent și menținerea nivelului intermediar – consiliile județene: proiectul din 2013.
- ✓ Regiuni administrative create pe structura regiunilor de dezvoltare din prezent, cu menținerea la nivelul județean numai a unui oficiu prefectural și a instituțiilor deconcentrate – județul devine o subunitate funcțională a regiunii. În acest caz nu ar mai exista consilii județene.
- ✓ Regiuni administrative mai mici (între 15-18), create prin fuziunea a 2-3 județe pe baza unor criterii precum: fluxurile inter-județene economice și de forță de muncă, conexiuni de transport, populație și suprafața, afinități culturale și istorice, existența unor orașe care pot funcționa ca poli de creștere economică și care pot avea un efect benefic (de antrenare) asupra întregii regiuni.

Unele din aceste alternative se exclud reciproc, dar altele pot reprezenta faze ale unui singur proces unitar și coerent de creare a unui palier administrativ regional eficient. Evident, acest proces trebuie să țină cont și de alte 2 elemente foarte importante: ce responsabilități cu impact regional vor fi transferate noilor regiuni administrative și ce surse de venituri bugetare vor avea, cu precădere volumul, transparența și stabilitatea în modul lor de formare și alocare.

O soluție la problema lipsei de coordonare este să integrăm mai bine programele de investiții cu finanțare europeană și cele cu finanțare națională. Acest lucru ar presupune stabilirea unor seturi de criterii de eligibilitate și de selecție unitare sau cel puțin

complementare. Pentru aceasta, ar fi util să delimităm foarte clar ce anume finanțăm din fonduri europene și ce din fonduri naționale.

O altă variantă la această problemă ar fi suplimentarea cu fonduri naționale a bugetelor programelor operaționale de astăzi, mai ales dacă observăm că programele europene au o eficiență și rezultate mult mai bune decât cele naționale.

Al treilea set de soluții se referă la resursele financiare ale autorităților locale. Trebuie să spunem deschis că în următorii 2 ani (2016-2017) **nu există perspectiva unor creșteri semnificative ale transferurilor de la bugetul central sau al transferului a noi surse de venit** (din actualul nomenclator de taxe și impozite). Noul Cod Fiscal oferă o relaxare fiscală care sperăm să aibă un efect benefic atât asupra dezvoltării economice, cât și asupra gradului de colectare a veniturilor bugetare, dar acesta, foarte probabil, nu se va manifesta imediat.

De aceea, principalele soluții pentru a crește sursele de venituri ale autorităților locale ar putea fi:

- (i) preocuparea pentru atragerea de investiții directe în comunitățile locale, pe cât posibil investitii productive, crearea de noi locuri de muncă și implicit surse suplimentare la bugetele locale;
- (ii) îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor locale, eliminarea evaziunii fiscale la nivel local;
- (iii) re-gândirea sistemului de impozite și taxe locale, mai ales a impozitului pe proprietate - poate analizăm trecerea la un sistem de impozitare bazat pe valoarea de piață a imobilelor și nu pe baza amplasării lor.
- (iv) cea mai importantă sursă rămâne însă modul în care cheltuim actualele bugete – creșterea eficienței în utilizarea fondurilor publice mai are încă o marjă importantă de îmbunătățire. De prea multe ori banii se risipesc pe proiecte ce nu reprezintă prioritățile adevărate ale comunităților noastre sau prețurile pe care le plătim pentru anumite bunuri sau servicii sunt mult exagerate.

La nivel central intenția noastră este **să îmbunătățim transparența, stabilitatea și predictibilitatea sistemului de alocare a transferurilor de la bugetul de stat**, să creăm stimulente efective pentru creșterea veniturilor proprii ale autorităților locale și să reducem la maxim alocările de fonduri din Fondul de Rezervă al Guvernului, care să fie destinate chiar numai pentru situații cu adevărat excepționale, astfel încât să nu-i mai premiem pe cei neperformanți.

Credem cu putere că resursele financiare limitate de care dispunem pot fi mult mai transparent și eficient alocate, pe baza unor criterii și reguli clare și stabile (populație, suprafață, capacitate fiscală, efort fiscal propriu), definite prin legea finanțelor publice locale, decât prin hotărâri de guvern individuale și subiective.

Am speranța că toate aceste teme și soluții propuse vor conduce la o dezbatere animată și de substanță în conferința dumneavoastră, dar mai ales ca acestea să se reflecte în viitoarea

campanie electorală pentru alegerile locale din luna iunie. Cred cu tărie că această campanie electorală este o oportunitate de a discuta deschis și competent despre problemele majore ale dezvoltării economice și edilitare a comunităților noastre, astfel încât să fie identificate soluțiile cele mai bune, realiste și eficiente de a le rezolva, atât pe plan local, cât și la nivel național.

Fără partizanat politic, Guvernul va alimenta această dezbatere cu idei, proiecte de acte normative, in asa fel incât să putem incepe să punem in practică in perioada urmatoare acele idei asupra cărora vom cădea de acord.